

ΝΕΕΣ ΓΑΛΛΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Φιλολογία. — 'Ανθολογία τῶν ποιητῶν τοῦ Σκαρθέου. Μπαλῦ : 'Η κλασσικὴ σχολή (ἐκδ. Κολέν).

Ποίηση. — Πῶλ Φόρ : Στὴ χώρα τῶν μύλων, τὸ ταξίδι στὴν 'Ολλανδία (ἐκδ. Φασκέλ). — Μπουγκαρπιές : Τὰ τριαντάφυλλα κάτω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια (ἐκδ. Περέν).

Ρομάντζα. — Βικτώρ Μαργκερίτ : Μία ἀνθρώπινη καρδιά (ἐκδ. Φλαμαριόν). — Ζάν Ρισπέν : 'Η γωνιά τῶν τρελῶν (ἐκδ. Φλαμαριόν). — Ρομαίν-Ρολλάν : Πέτρος καὶ Λύς (ἐκδ. 'Ολλεντόρφ).

GRAZIELLA

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

— «'Ο Βαβυλώνιος Πύργος» τοῦ Πόντεν.

— 'Ο Ζοζέφ Πόντεν εἶναι γνωστός στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ἀπὸ τὸ βιβλίο του «'Ελληνικά Ταπεῖα», γιὰ τὸ ὁποῖο γράψαμε δῶ καὶ λίγον καιρὸ. Σήμερον θέλουμε νὰ δώσουμε στὴ στήλη αὐτὴ μιὰ ἰδέα γιὰ τὸν Πόντεν, ὡς μυθιστοριογράφου, παίρνοντας γιὰ βάση τοῦ ἄρθρου μας δυὸ ἀπὸ τὰ καλύτερά του ἔργα. 'Η ὑπόθεσις τοῦ μυθιστορήματος «'Ο Βαβυλώνιος Πύργος» (Der Babylonische Turm) εἶναι ἡ ἱστορία ἐνὸς ἐργολάβου οἰκοδομῶν, ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπινου τύπου, ποὺ ἰσως ἀνάμεσα σὲ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα χαρακτηρίζει περισσότερο τὴν τάση τοῦ ἀνθρώπου τῆς σημερινῆς κοινωνίας γιὰ τὴν ἀτομικὴ «ἐξόδον». 'Ο Γκροσγιόχαν (ὁ ἥρωας τοῦ ἔργου), ποὺ κατάγεται ἀπὸ ἓνα τίμιον καὶ ἐργατικὸν οἶκον τοῦ περικυβέλου καλοῦ καιροῦ, ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὅπου στὴν Εὐρώπῃ βασιλεῦς ἀκόμα τὸ χέρι τοῦ ἐργάτη καὶ ὅχι ἡ μηχανή, γίνεται θύμα τοῦ μηχανιστικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς του. 'Η τάση του νὰ «προκόψῃ», γίνεται ἡ καταστροφή του, ὑπὸ οἰκονομικὴν μὰ καὶ ὑπὸ ἠθικὴν μορφήν. Εἶναι ὁ τύπος τοῦ προπολεμικοῦ Γερμανοῦ, ὅπως παρουσιάζεται ἕστερα ἀπὸ τὴν εὐκολὴ νίκη τοῦ 1870 καὶ μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς μεγάλης βιομηχανίας, καὶ ὅπως μᾶς τὸν παρασταίνει τόσο τέλει· ὁ Heinrich Mann στὸ περίφημό του ἔργο «'Ο ὑπὴρκος». Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ μόρφωσις αποτελοῦν μονάχα τὸ μέσον γιὰ τὸ σκοπὸν τῆς ζωῆς αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων.

«'Ο πατέρας μου εἶχε κάμποσα λεφτά, ἀπὸ τὸν πεπνυμένος εἶχε κληρονομήσει ἓνα καλὸ κρασοπολυεῖο. Μὰ νόμιζε, ὅπως ὅλοι οἱ πατέρες, πὼς ὁ γιὸς του ἔπρεπε νὰ γίνῃ κάτι καλύτερο ἀπ' ὅ,τι εἶταν ὁ ἴδιος. "Ἔτσι ἔγιναν δικηγόροι. Καὶ ὅποιος ἔχει γίνῃ δικηγόρος, φτάνει σιγὰ σιγὰ στὶς πύλεις ἀψηλές, πορεῖ νὰ γίνῃ δικαστὴς καὶ ὑπουργός, γιὰτὶ τὸ σύνθημα τῆς γῆς εἶναι σήμερον νὰ «προκόψῃς», πρὸ πάντων στὴ Γερμανία. Στούς περισσότερους ἀνθρώπους «ἐπάγγελμα» σημαίνει ὀφίτιος, ἡ δύναμις ἢ ὁ παρά· ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ τὰ τρία μαζί. Μόρφωσις ἀποχτίζει κανεὶς μονάχα, γιὰ νὰ λάμπει μπροστὰ στοὺς ἄλλους ἢ νὰ φτάσῃ σὲ κανένα μεγάλο ἀξίωμα. "Ἔτσι δουλεύουν καὶ «προκόβουν» ὅλοι, τὰ πλούτη τοῦ λαοῦ καὶ ἡ δύναμις τοῦ κράτους μεγαλώνουν. Γι' αὐτὸ ὁ 'Εγγλέζος μᾶς κοιτάει μὲ μάτι ὅχι καλὸ. Ποτὲ ὁ κό-

σμος δὲν εἶδε μιὰ τέτια «ἐξόδον». Μὰ ὅλο αὐτὸ δὲ θὰ πείραζε, ἴσα ἴσα στὸ πείσμα τοῦ 'Εγγλέζου, ἃ δὲν εἶχαμε μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ τόσες ἄλλες ἠθικὲς ζημιές. Σήμερον πολλοὶ λίγοι ἔχουνε καιρὸ νὰ διαβάσουν κανένα καλὸ βιβλίο, ὅλοι δὲν ἔχουνε καιρὸ καὶ διαβάζονται. Μὰ ποῦ θὰ καταλήξουμε ἔτσι ; 'Η χαρὰ γιὰ τὴν μόρφωσις, ἡ τάση νὰ πλουτίσουμε τὸ πνεῦμα καὶ νὰ ἐξευγενίσουμε τὴν καρδιάν, χαθήκανε· ποίος τὰ αἰσθάνεται σήμερον αὐτά ; Νὰ ἔχει κανεὶς τὸ ἐπάγγελμα, νὰ δημιουργήσῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἑνὸς ἔξυπνον, καλὸν ἄνθρωπον, λένε, αὐτὸ δὲν εἶναι κανένα ἐπάγγελμα».

«Ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας τοῦ Γκροσγιόχαν, ἡ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά, ζωγραφίζονται μὲ μιὰ ἐπιδεξιότητα, ποὺ τὴν χρωστάει ὁ συγγραφεὺς στὴ γνώση του τῆς πραγματικότητος καὶ στὸ σεβασμὸν τοῦ ποῦ ἔχει μπροστὰ στὴν ποικιλίαν καὶ στὴ δύναμιν τῆς ζωῆς. Τὸν ἀφύσικον βίον τῆς σημερινῆς ἀστικῆς οἰκογένειας ἀποδίδει, μ' ὅλο του τὸ δίκιο, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, στὸ γεγονός, ὅτι οἱ περισσότεροι γονεῖς ζητᾶνε ἀπὸ τὰ παιδιά τους πρῶτα σεβασμὸν καὶ ἕστερα, πολὺ ἕστερα, ἀγάπην. Εἶναι ὁ πρῶτος λόγος, νομίζουμε καὶ μεῖς, ποὺ γεννᾷ τόσες φανερὰς ἢ κρυφὰς τραγωδίας μέσα στὴν ἴδιαν οἰκογένειαν, καὶ τὸ πρόβλημα αὐτὸ θὰ λυθεῖ μονάχα, ἂν ἀνάμεσα στοὺς γονεῖς καὶ στὰ παιδιά κάνῃ ὁ σεβασμὸς τόπον στὴν ἀδελφὴ ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην. Μονάχα ὅταν τὰ διάφορα μέλη τῆς οἰκογένειας γίνονται σὰ φίλοι (ὅπως σὲ κείνο τὸ θαυμάσιον δῆγημα τοῦ Ταγκόπουλου «Ζωὴ καὶ ζωὴ», ὁ πατέρας καὶ ὁ γιὸς), ὅταν γονεῖς καὶ παιδιά περισσότερο ἀγαποῦνται παρὰ σέβονται, μονάχα τότε θὰ βροῦμε, μὲ τὸν καιρὸν, τὸν ἰδεώδη τύπον τῆς οἰκογένειας. Στὸ μυθιστόρημά μας βλέπουμε τί εἶναι τὸ τραγικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μυστικότητος, τῆς ἀνελικρίας καὶ τῆς σιωπῆς ποὺ βασιλεύει στὴν οἰκογένειαν τοῦ Γκροσγιόχαν. Οἱ γονεῖς δὲ σμίγουν μὲ τὴν καρδίαν τῶν παιδιῶν τους, γιὰ νὰ μὴν «τοὺς δώσουν θάνατον», καὶ τὰ παιδιά πάλι δὲν καταλαβαίνουν τὴν γλώσσαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μάνας. "Ἔτσι, μὲ ὅλη τὴ φαινομενικὴ ὁμόνοια, ὑπάρχει ἀνάμεσα τοὺς κάτιον χάσμα, ποὺ μὲ τὸν καιρὸν καταντᾷ ἀνεφύρτως.

'Η ποικιλία ποὺ τόσο χαρακτηρίζει τὸ βιβλίο αὐτό, φαίνεται ἐπίσης στὰ δευτερεύοντα πρόσωπα τοῦ ἔργου. Μπροστὰ στὸν ἀναγνώστη περνᾶνε ὅλοι οἱ τύποι τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πατέρες καὶ ἄλλοι ἐργάται, τίμιοι καὶ καλιάνθρωποι, σοφοὶ καὶ δόλοισ, καὶ μὲ μεγάλην τέχνη πέτυχε ὁ συγγραφεὺς νὰ κυριαρχήσῃ στὸ τόσο μεγάλο ὕλικόν, νὰ σκιασάρῃ κάθε πρόσωπον διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ νὰ μένῃ πάντα στὰ ὅρια τῆς πραγματικότητος.

Σεχωρίζουμε ἀπὸ τὸ βιβλίο αὐτὸ τὸ κεφάλαιον «Τὸ τρίον». Τὸ κομμάτι αὐτὸ πρέπει νὰ θεωρεῖται μόνον τοῦ ὡς ἓνα ἀριστοῦργημα τῆς σημερινῆς Γερμανικῆς φιλολογίας. Διαβάζοντάς το, νομίζεις πὼς ἀκούς τὴν μουσικὴν ἐνὸς Μπετόβεν. Θὰ ὑπάρχουν λίγα κομμάτια στὴν παγκόσμιαν φιλολογίαν, στὰ ὁποῖα βρίσκονται τόσο σιμὰ ἡ ποίησις, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἀγάπη, τὰ τρία αὐτὰ θεῖα δῶρα. 'Εδῶ μόνον δυὸ τρία λόγια ἀπὸ τὸ κεφάλαιον αὐτό :

«'Απὸ τὰ τρία ὄργανα ἔδωκεν ἀρμονικὰ ἡ γνώσις τοῦ ἐπίγειου καὶ γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ τὸ ἐπίγειον. 'Απὸ τὸ βιολί, ἀπὸ τὸ τζέλλο καὶ ἀπὸ τὸ πιάνο ἔ-

πρόβαλε πρώτα σιγά κ' έπειτα όλο πιο δυνατά τὸ Θεὸ μοτίβο : 'Αγάπη ! 'Αγάπη ! 'Αγάπη πέραν τοῦ σκληροῦ ἐγὼ σου, ἀγάπη πέραν τοῦ κήλου τῆς οἰκογένειάς σου, 'Αγάπη πέραν τοῦ λαοῦ σου, 'Αγάπη ἀπὸ πάνου ἀπὸ τοὺς 'Ανθρώπους, γιὰ τὴς πέτρες καὶ τὰ στέρια, γιὰ τὰ ζῶα καὶ γιὰ τὴ δροσιά, 'Αγάπη ἀπὸ πάνου ἀπὸ κάθε σκοπὸ τῆς ἡδονῆς, τῆς γέννησης παιδιῶν, τῆς ἀγαθοεργίας, 'Αγάπη ἀπὸ πάνου ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ σου καὶ τοὺς δικούς σου, ἀγάπη ἀπὸ πάνου ἀπὸ τοὺς λαούς !

Στὸ «Βαθυλόνιο Πύργος» θέλει ὁ Πόντεν νὰ δείξει σὶὰ πρόσωπα τοῦ Γερμανισμοῦ καὶ τῶν δικῶν του τὴν τραγῳδίαν τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ. Ὁ πόθος γιὰ ἐπίγεια πλοῦτη, γιὰ ἀτομικὴ δύναμι καὶ ἡ περιφρόνησις τῆς ἀληθινῆς ἀξίας τῆς ζωῆς ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἀγάπη, αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴ βαθυτέραν ἔννοιαν τῆς Γερμανικῆς, μὰ καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς καταστροφῆς. Γι' αὐτὸ τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν εἶναι καθρέφτης μόνο τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, ὅπως νομίζουν πολλοί, μὰ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία, ὅπως ἔδειξε ὁ πόλεμος, ἔσχασε καὶ ἔχασε τὸν ἀληθινὸν τῆς προσορισμό.

Στὸ ἐρχόμενον φύλλον θάναλυσουμε τὴν «Παρθενίαν» (Gungfränlichkeit) καὶ θὰ μιλήσουμε καὶ γιὰ τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ Πόντεν.

Μόναχο

ALEX. STEINMETZ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δ. Π. Ταγκόπουλος : «ΠΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ», Β' ἔκδοσις με ἀνέκδοτα στίχα τῆς φυλακῆς. (Ζαφειράκης — Βαλάνης — Τὰ περιστέρια, — Ἡ Χρυσόκουρούνα κτλ. κτλ.) Ἐκδοσις «Ἀθηναϊκοῦ Βιβλιοπωλείου» Δραχ. 2.50.

Παύλου Νιρβάνα : ΘΕΑΤΡΟΝ (Ὁ ἀρχιτέκτων Μάρθας—Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα). Ἐκδοσις Βιβλιοπωλείου Σιδέρη, Δρ. 5.

Τριλοῦσσας : ΜΥΘΟΙ, μετάφρ. Κ. Τριχογλίδης. Ἐκδ. «Ἀθηναϊκοῦ Βιβλιοπωλείου» Δρ. 2.50.

Περικλῆς Χ. Λουκόπουλος : ΣΚΟΡΠΙΣΣΕ ΜΑΤΙΕΣ. — «Ποιήματα με πρόλογον ἐναντίον ὀρισμένων φιλολόγων». — Ὁ φίλος κ. Λουκόπουλος φροδερίζει στὸν πρωτοτυπώτατο πρόλογόν του πὼς θὰ μεταφράσει τὰ ποιήματά του σὲ ξένη γλῶσσας, γιὰ νὰ τοῦ τὰ κρίνουν ξένοι κριτικοί. Περιφένουμε λοιπὸν καὶ μεῖς νὰκούσουμε ἀπὸ ξένους κριτικούς τί ἀξιῶν τὰ ποιήματά του, γιὰ νὰ σᾶς τὸ ποιῶμε.

Βλ. Γαβριηλίδης : «ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ». Ἐκδ. Ἐλευθερουδάκη, Δραχ. 3.50.

Ἐδ. Μπερυστάιν : «Ἡ ΑΠΕΡΓΙΑ — ὁ χαρακτήρ καὶ αἱ συνέπειαι τῆς». Μετάφρ. Σπ. Β. Κορώνη. Ἐκδ. Ἐλευθερουδάκη, Δρ. 6.

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

— «Mercure de France» (1 Ἰουλίου 1921). — Ροσνύ : Ὁ χρόνος καὶ τὸ διάστημα. — Μπρυνέτ : Ἡ τέχνη τοῦ νὰ ζεῖς στὸ ἔργο τοῦ Λαφονταίν. — Ἀντρέ Σπέρ : Ποιήματα. — Λουίς-Φώρ-Φαβιέ : Οἱ ἄμορφες μέρες τοῦ Ὁκτώβρι (νουβέλλα). — Ντα-

μέλ : Πράγα. — Κεμάλ βέη : Οἱ περιπέτειες τοῦ Ἀλῆ βέη κλπ.

— «Mercure de France» (15 Ἰουλίου 1921). — Ντέ-λα Ρεβελιέρ : Οἱ συμμαχίες μας κ' ἡ Πολωνία. — Ζυρξ Ζνερί : Τραγοῦδια τῆς ἐρημίας : — Ζὰκ Ρεμπούλ : Ὁ ἐραστὴς μόνος. — Παραντόλ : Μία φιλολογικὴ ἀρρώστεια. — Κεμάλ βέη : Οἱ περιπέτειες τοῦ Ἀλῆ βέη, ρομάντζο κλπ.

— «La Revue Critique» (25 Ἰουνίου 1921). — Ζὰν Ριβαίν : Ἐἴτανε τέσσαρις φίλοι. — Ἀντρέ Τερρὶβ : Ὁ ἄλυσσος ποιητής. — Κουρβίλ : Ἡ σιωπὴ τοῦ Λαφονταίν. — Ἀλμπέρ : Ἐρωτικὲς ὁδές. — Λουί Τομά : Κεῖνο ποῦ περνᾷ, κτλ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Τὰ *προσωπικά* γράμματα πρὸς τὸν κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο παρακαλοῦμε νὰ στέλνουνται : Poste Restante ἑξωτερικοῦ.

— κ. Σ. Ρ. Δυστυχῶς ὄχι καὶ τόσο πιτυχεμένο. Στείλει κανένα ἄλλο. — κ. Δημ. Πορ. Κανένα ἄλλο πὸ καλὸ. κ. Φ. Σκ. Ἔχει πὸ ὁμορφὰ γιούλια ἡ Πάτρα, πιστεψέ μας, καὶ δείχνεις καὶ σὺ πὼς μπορεῖς νὰ γράφεις πὸ ὁμορφους στίχους καὶ ὄχι σὰν καὶ τοὺτους :

Στὸ μυαλὸ θεὰ μοῦ φέρτε
κειὸν ποῦ ξέρτε !

— κ. Ἀλ. Λιδ. Νὰ προσπαθήσεις νὰ γράφεις καλύτερους στίχους. — κ. Κ. Ρηγ. Ὁ καημένος ὁ Γιάννης ὁ Τσέκουρας ἱσχυροῦντο ἀλύπητα ἀπὸ τὸν εἰδικὸ κριτικὸν μας. — κ. Μ. Μ. Γράφεις μεγάλα γράμματα. Χριστιανέ μου, καὶ καλὰ πανωγράμματα. Ἀποῦ ἔχει ἐγκριθεῖ ὁ Νικολάκης Σειτῆς, θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. Κασ. Ἐμ. Ἀδῶα πειράγματα καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾷς. Στέλνε μας καὶ θὰ σοῦ λέμε φιλικὰ τὴ γνώμη μας. — κ. Ζαχ. Φ. Ἀρκετὰ καλὸ τὸ δεῦτερο. — κ. Ν. Ζαν. Δὲν το λάβαμε. Ξαναστεῖλ' το μας. — κ. Δ. Φ. Τὴ λατέρνα καὶ τὴ κινδύρα. Μὰ δὲν τὸ μελετᾷς καὶ λόγου σου τὸ τελινὸν ; Σὰν ταῦτί σου δὲ διαμαρτύρεται γι' αὐτὴ τὴν ἀφόρητη ντισονάντσα, πὼς ἔχεις τὴν ἀπαίτησιν νὰ γράφεις καλούς στίχους ; — κ. Θ. Μ. Νόσ. Στὸ καλὰθι. — κ. Μ. Γεωρ. Ἀμάν, γιὰ τὸ θεὸ, μὴ μᾶς στείλεις τὸ «σπαραξικάρδιο» καὶ τὰ ἄλλα, τὰ ὅχι σπαραξικάρδια μὰ καλὸύσινα, νὰ μᾶς τὰ στέλνεις ἕνα ἕνα καὶ ὄχι ὅλα μαζί μᾶτσο. — κ. Γ. Ἀκρ. Ὅχι. — κ. Τ. Περ. Ἐχει αἰσθημα ἄρκετὸ μὰ καὶ λαθεμένους στὸ μέτρημα μερικὸς στίχους. — κ. Π. Μπεφ. Θὰ δημοσιευτεῖ. — κ. Γ. Ἀνδ. Θὰ τὸ διαβάσουμε τὸ «Κοῖμα μου» καὶ θὰ σοῦ γράψουμε ξεχωριστὰ τὴ γνώμη μας. — κ. Χρ. Μολ. Βρίσκεται ἕνα γράμμα τοῦ Ἐφτ. γιὰ σένα στὸ γραφεῖο. Πέρασε νὰν τὸ πάρεις. — κ. Γ. Α. Παπ. Τὰ ποιήματα δὲν ἀνακρίνονται μὰ ἐγκρίνονται. Τὸ δικὸ σου ἀνεκρίθη ἀποῦ τὸ θέλεις ἔτσι, καὶ κρίθηκε, δυστυχῶς, γιὰ τὸ καλὰθι.

ΒΓΗΚΕ:

ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ

MINION

Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΑΝΙΑΡΗ & ΣΙΑ

— 3 ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ —

ΔΡΧ. 2

τός τὸ ἴδιο. Σταμάτησε τὴ δουλιὰ πὺν εἶχε ἀρχίσει, καὶ εἶπε μὲ ἀνακούφισι:

— Αἱ! Βέβαια δὲν μπορῶ νὰ γίνω βῶδι, μὰ τί πειράζει; ἔγινε ὁ πιὸ χοντρός ἀπ' ὅλους τοὺς βατράχους τοῦ τόπου μου, κι αὐτὸ μοῦ φτάνει γιὰ νὰν τοὺς ἐπιβληθῶ!...

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΦΙΔΙ

Ἐκεῖ πὺν κοιμότανε μιὰ μέρα, σ' ἓνα χωράφι, ἓνας ἄνθρωπος, ὀνειρεύτηκε πὺς μιὰ πεντάμορφη κόρη τὸν εἶχε σφιχταγκαλιάσει. Ξεπέτιέται ἀπὸ τὴ λαχτάρα του κι ἀπὸ τοῦ! ἀντὶ πανώρια κόρη, βλέπει ἓνα φίδι πελώριο κοιλουριασμένο στὸ λαιμὸ του, ἔτοιμο νὰ τὸν πνίξει.

— "Α! Σὺ εἶσαι; μικρὸ τὸ κακὸ!... Ἐγὼ καρτεροῦσα χειρότερα! ἔλεγε ὁ φίλος, ὅσο ξετυλιγότανε τὸ φίδι.

Μὰ ἀπὸ τότε, τόση ἐντύπωση τοῦκανε αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ὥστε μὲς στὸ μυαλό του ἀνακάτωνε γυναῖκα καὶ φίδια. Καὶ ἡ ἰδέα αὐτὴ περισσότερο τοῦ στερεώθηκε ὅταν, μιὰν ἄλλη φορὰ, εἶδε στὸν ὕπνο του πὺς μιὰ πελώρια ὄχιὰ τοῦ κοιλουριάστηκε στὸ λαιμὸ, καὶ ξύπνησε καὶ θοῖκε πλάι του τὴ γυναῖκα του,—πὺν, ὅς τὸ ποῦμε, εἶταν τέρας στὴν ἀσκημιὰ, — νὰ τὸν σφιχταγκαλιάζει.

Κ. ΤΡΙΚΟΓΑΙΔΗΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τῆς καρδιάς μου τὰ μάτια σφαλιστὰ 'ναι καὶ τώρα, μάταια ἡ Φύση μοῦ δείχνει τὰ χρυσὰ της τὰ δῶρα. Τόσο ἀλάργα γιὰ πάντα ἡ σύλλογί μου μακραίνει. Τοῦ κακοῦ κι ἂν μιλάνε, τῆς καρδιάς μου δὲν κραίνει.

Ροδονιὲς ἀνθισμένες μασκοβρέχουν τὰ ῥηδόνια, κ' εὐκοδῆς ἀνασπίνουν τὰν θισμένα τοὺς κλώνια. Κι ἂν τοῦ γήλιου τὸ γέλιο ἀνταπλώνεται γύρω, Γὰ γυρεῖν ἀκροτόπι τὴν καρδιά μου νὰ σείρω.

Κι ἂν περνώντας στάφται μου, μελισσοῦλα βουίζει, σὰ νὰ λέει στὴν ψυχὴ μου, τὴ θλιμμένη, νὰ ἐλπίζει, τῆς καρδιάς μου σφαλνοῦνε τὰ ματόφυλλα πάλι.

Κι ἂν φιλή ἡ πεταλοῦδα στὰ κρινάνθια ἀναδίνει, Τοῦ στηθιοῦ μου ξεσπᾶνε σιγομίλητοι οἱ θοῖνοι. Μάταια πάντα προσμένο, λυτρωμὸ μου μὴ ἀγκάλη.

Πάτρα

Α. ΡΟΔΟΦΕΤΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γιάννη Ζερβού: «Ρυθμοὶ Ζωῆς», Ἀθήνα 1921.

— Β. Γιαννόλα: Ἐυθύνη καὶ Ἐλευθερία, Κάϊρο 1921.—Δοῦ Ρουσέλ: «Ἡ Γλωσσικὴ διδασκαλία στὸ δημοτικὸν σχολεῖον, κ' ἡ ἐκθεσὶς τῆς Ἐπιτροπῆς», Ἀθήνα 1921.—Τραγοῦδια τοῦ λαοῦ μας ἀνθολογημένα γιὰ τὰ παιδιά, Ἀλεξάνδρεια 1921.—Μαρίας Βόλτον: «Δεβαντισμοί».

— Ἡ ποιητικὴ σύλλογί τοῦ Γιάννη Ζερβού, εἶναι ἀξιοδιάσαστο βιβλίον. Ὁ ποιητὴς ζουραφίζει τὴ νησιώτικὴ ζωὴ καὶ τὸ τραγοῦδι του ἀναβλύζει σὰ θαλασσινὸν δημοτικὸν τραγοῦδι. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ποιητῆ, πὺν γράφει τὸν πρόλογο, μᾶς βεβαιώνει πὺς: «τὰ ποιήματα τ' ἀδελφοῦ μου εἶναι εἰκόνες ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ νηιοῦ μας, τῆς παινεμένης Κάλυμνου, καὶ τῆς ζωῆς τοῦ νηιοῦ τῆς ὁμορφῆς, τῆς λαχταριστῆς, ὁ ἀδελφός μου εἶναι ὁ τελειότερος μύστης καὶ ὁ ὁμηγετής».

— Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γιαννόλα εἶναι ἰδιορρυθμὴ φιλοσοφικὴ μελέτη «τῶν κατὰ τὸν Μαρτίνον ἀνθρωπίνων καθηκόντων». Γραμμὴν σὲ γλῶσσιν μιχτή, δίχως τόνους, φανεράνει τὴ διάθεσιν τοῦ συγγραφέα σὲ βιολογικὰς μελέτας, καὶ τὴν πίστην του στὶς βιολογικὰς ἀλήθειαι, πὺν μ' αὐτὰς «ὁ ἄνθρωπος ἐκπολιτίζομενος, καθίσταται ἱκανὸς ὅχι μόνον νὰ ζῇ τίς σύγχρονες κοινωνικὰς συνθήκας, ἀλλὰ καὶ κατὰλληλα νὰ τίς μεταρρυθμίζει, ἐξομαλίζοντας ἔτσι τὴν ὁδὸν πὺν φέρει σὲ κάθε μελλοντικὸν καὶ πὺν τέλειον κοινωνικὸν περιβάλλον».

— Ὁ καθηγητὴς Λουδοβίκος Ρουσέλ, μὲ μιὰν τοῦ σύντομην καὶ φροντισμένην μελέτην, χτυπᾷ τὴν ἐκθεσὶν τῆς περιφημῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ὑπουργείων τοῦ χερσούργου κ. Ζαΐμη, γιὰ τὴν δημοτικὴν γλῶσσιν στὰ σχολεῖα. Ἀποδείχνει μ' ἐπιχειρήματα ἐπιστημονικὰ καὶ ἀκαταγώνιστα πὺς 1) οἱ συντάχτες τῆς ἐκθεσεὶς δὲ γνωρίζουν καλὰ τὴν γλῶσσιν πὺν κατακρίνουν, 2) οἱ συντάχτες δὲ ξαίρουν καλὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, 3) Ἡ παιδαγωγικὴ τῶν συνταχτῶν εἶναι στενὴ κ' ἐπιπόλαιη, 4) οἱ συντάχτες δὲ ἔχουν τὸ καλλιτεχνικὸν καὶ φιλολογικὸν αἶσθημα, καὶ 5) οἱ συντάχτες δὲ ζοῦνε μὲς στὴν ἐποχὴν τους. Κουρελιάζει ἔτσι ὅλην τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ κατηγορήσῃ τὴν δημοτικὴν μας, καὶ τελώνει: «Ἡ Ἑλλάς τώρα τελειοῦται παραστράφει λιγάκι ἀπὸ τὸ δρόμον τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ γυρισμός στὴν καθαρὴν εἶναι ἐννοεῖται τοῦ ξεπεσμοῦ τῆς».

— Ὁ «Ἐκπαιδευτικὸς Ὀμιλὸς τῆς Αἰγύπτου» κυκλοφόρησε ἓνα βιβλίον ἀπὸ 120 σελίδας, πὺν περιέχει τραγοῦδια δημοτικὰ, ἀνθολογημένα, γιὰ τὰ παιδιά. Ἀξιεπαινὴν πολὺ ἡ τέτις ἐργασίαι, τώρα μάλιστα πὺν τὸ συντηρητικὸν καὶ πισωδρομημένο διανοητικὸν ρωμαῖον κράτος, ἔκχευε νόμον καὶ ἀποκλείσει τὴν λαϊκὴν γλῶσσιν μας ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Ἄς ἐρθεῖ ἡ φωτισμένη ἀντίδρασις ἀπὸ παντοῦ, καὶ γλήγορα ὁ λαὸς θὰ σηκωθεί νὰ ζητήσῃ τὰ δικαιώματά της καταπατημένης του γλώσσας.

— Ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρην μᾶς στάλθηκε ἓνα περίεργον βιβλίον μὲ τὸν τίτλον «Δεβαντισμοί». Ὁμολογοῦμε πὺς δὲν μπορέσαμε νὰ προχωρήσουμε περσότερο ἀπὸ τὴν σελίδα 52. Ἀπὸ ὅτι μπορέσαμε νὰ καταλά-

βοιμ, πρόκειται για κάποιο αξίδι μις κόρης Έλληνιδας, Ρουμούνας, κι από μητέρα Άγγλιδα, που φεύγει από τη Μασσαλία και πηγαίνει στο Κάιρο, όπου κι αρραβωνιάζεται. Στο βιβλίο περιγράφονται οι ξενιτώσεις της κόρης από το ταξίδι, από τα αξιοθέατα της Αίγυπτου και ταξιοπεριεργα της Αιγυπτιακής κοινωνίας. Μα το πιο αξιοπερίεργο είναι η γλώσσα του βιβλίου, που δικαιολογεί τέλεια και τον τίτλο του. Αρπάζουμε τυχαία τυχόλουθα μαργαριτάρια, που φαίνεται θα έχουνε σκέψη και με τη μικτή καταγωγή της συγγραφέας: «Τών ευπορούντων οικογενειών, — βγήκε πια η αποβάθρα, — το πατεριό, — αμυνόνονταν, — τών καρέκλων, — δέβαιη της επιτυχίας της, — επικαλούσανε, — Σόμαρα και γόμαρα, — υφίστανονταν, — τών μετανάστων». Το βιβλίο τελώνει με την ακόλουθη σκέψη, που δείχνει πως αυτή που τ'όγραψε κάτι βλέπει: τύπελόγισα ότι κάθε κόκκος της αμμόδικης χώρας, ισοδυναμούσε με μια ρανίδα αίματος, ΑΥΤΩΝΩΝ πουχανε χύσει κόκκινο ιδρώτα για να εξασφαλίσουνε την τωρινή της ειδαμινία (της Αίγυπτου, δηλαδή)». Πολύ σωστά.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

«Ο πόλεμος και η επιστροφή του Όδυσσέα». — Τέχνη και αισθητική. — Οι επιστολές της Ρόζας Λούξεμπουργκ.

— Ένα μικρό, χαριτωμένο βιβλαράκι, του κ. Βαλμύ-Μπαίς, έβγαλε ο έκδοτικός οίκος Άλμπαϊν-Μισέλ. Η «Επιστροφή του Όδυσσέα» είναι μια τραγική ιστορία, γραμμένη με τόση χάρη, με τόσο περίσσιο γαλλικό πνεύμα, που άπορεί κανείς και σκέφτεται μήπως ο συγγραφέας θέλει να μάς κοροϊφεί για τη συγκίνηση και τη συμπάθεια που αιστανόμαστε για τους ήρωές του. Είναι η ιστορία ενός στρατιώτη, που γυρίζοντας από το μέτωπο, σαν τέλειωσεν ο πόλεμος, βρίσκει το σπίτι του ξερημένο, τη γυναίκα του φευγάτη, και πάνω απ' όλα την έχθρητα του λογικού κόσμου που έκανε τις δουλιές του και που γιόμιζε τη σακκούλα του όταν αυτοί οι τρελοί ζούσαν την πιο φριχτή ζωή κάτω από τις γερμανικές μπόμπες.

— Ο κ. Ζαν Μπουλανζέ τύπωσε σ' έναν τόμο όλα τα χρονικά του στην «Όπινιόν», κάτω από τον τίτλο «Μα η τέχνη είναι δύσκολη». Μπροστά μπροστά στον τόμο αυτόν ο κ. Μπουλανζέ κάνει μια περίεργη μελέτη για την αισθητική της σημερινής γαλλικής κοινωνίας. «Ίσαμε σήμερα, γράφει, οι ιστορικοί της φιλολογίας ταξινομούσαν τα έργα όχι σύμφωνα με την κοινωνική τους αξία, μα σύμφωνα με την αισθητική και φιλοσοφική αξία τους: τόσο, που η ιστορία της φιλολογίας είναι σκεδόν παρόμοια με μια ιστορία του κόσμου, που είναι η ιστορία μόνο των μεγάλων ανθρώπων. Θα την ξαναβρίσκανε, λέει, αν ταξινομούσαν τα έργα σύμφωνα με την επιτυχία τους, λογαριάζοντας όχι πια τις χρονολογίες στις οποίες γράφτηκαν τα βιβλία, μα τις χρονολογίες στις οποίες άρχισαν να εξασκούνε την επηροή τους. Τα ρομάντζα του Σταντάλ λ. χ. μέιναν άγνωστα ίσαμε την τρίτη δημοκρατία. Ανακλόνοντας τον «Μπελ-

φεγκορ» του Ζυλιέν Μπεντά, ο κ. Μπουλανζέ συμπεραίνει πως η σημερινή γαλλική κοινωνία είναι ρωμαντική, και μάλιστα υπερ-ρωμαντική.

— Στα «Cahiers du Travail» που εκδίδει ο κ. Μαρτινέ, φάνηκαν οι επιστολές της Ρόζας Λούξεμπουργκ, μεταφρασμένες από τα γερμανικά, από τον κ. Άλέξ. Γκυγιέν. Παίρνουμε μερικές γραμμές συγκινητικές, μ' όλα τους την απλότητα.

«Είμαι ξαπλωμένη μέσα σ' ένα σκοτεινό κελί, πάνω σ' ένα στρώμα σκληρό σαν την πέτρα. Γύρω μου, μέσα στη φυλακή, βασίλευει μια νεκρική σιγή, τόσο, που νομίζω πως βρίσκουμαι σε τάφο. Η αντανάκλαση της λάμπας, που φέγγει όλονυχτίς μπρός στη φυλακή, καθρεφτίζεται στο ταβάνι. Από καιρό σε καιρό ακούγεται μακριά κάποιο τραίνο να περνά, ή και πολύ κοντά, κάτω από το παράθυρο, ο σκοπός να βήγει και να κάνει μερικά άργα βήματα για να ξεμουδιάσει. Ο άμμος τρίζει τόσο απελπιστικά κάτω από τις μπόττες του, που μοιάζει σά να εκφράζει έτσι, μέσα στη σκοτεινή και ύγρη νύχτα, ό,τι υπάρχει απελπισμένο μέσα στη ζωή, χωρίς καμιά σωτηρία. Είμαι ξαπλωμένη, μόνη μου, τυλιγμένη μέσα στις σκοτεινές πτυχές της νύχτας, της στενοχωρίας, της αιχμαλωσίας, κι ωστόσο η καρδιά μου χτυπά από μια ακατανόητη έσωτερική χαρά, από μια χαρά νέα για μένα, σά να περπατώ σ' ένα ανθισμένο λιβάδι μ' έναν ήλιο γελαστό. Και χαμογελώ στη ζωή από τη σκοτεινιά της φυλακής μου, σά να κατέχω ένα μαγικό μυστικό με το οποίο ό,τι υπάρχει κακό και θλιβερό να γίνεται χαρά κ' ευτυχία.. Άδικα ζητώ να δικαιολώσω μια παρόμοια χαρά, μα δε βρίσκω τίποτα, και μέσω μόνο με την εκπλήξη. Μου φαίνεται πως το μυστικό δεν είναι τίποτ' άλλο από την ίδια τη ζωή. Το βαθύ σκοτάδι της νύχτας είναι όμορφο και μαλακό, σά βελούδο, όταν ξαίρει κανείς να το κοιτάζει. Και στο τρίξιμο του όγρου άμμου, κάτω από τα άργα και θαρεια βήματα του σκοπού, ή ζωή τραγουδά για κείνον που ξαίρει να την ακούει. Πάνω σ' αυτές τις επιστολές ο κ. Λέων Μπαζαζέτ γράφει στα «Cahiers idealistes»:

«Κοιτάζω το γιομάτο θέληση μέτωπο της Ρόζας, τα όμορφα μάτια, την κυρτή της μύτη, το εκφραστικό και θαρρετό στόμα, κ' η σκέψη μου δεν πηγαίνει στο ό,τι γίνηκαν όλ' αυτά κάτω από τα χτυπήματα των δολοφόνων, μις αλάκρης όπλισμένης μάζας μέσα στους διάδρομους ενός ξενοδοχείου, ενάντια μις λεπτής γυναίκας, χωρίς άλλα όπλα έξόν την έσωτερική της δύναμη: γιατί είναι ζωντανή μπροστά μας, σε μια ζωή, που εύκολα ξεπερνά το θάνατο. Κι αυτή ή γυναίκα ρήχηκε στη φυλακή, σαν ένα πρόσωπο επικλιντονο για την κοινωνία, γιατί την παραμονή ενός φοβερού έγκλήματος φώναξε: «αν τολμήσουνε να μάς κάνουνε να σηκώσουμε δολοφονικό χέρι ενάντια των αδερφών μας, της Γαλλίας ή όποιου άλλου τόπου, θα ποιήμε αποφασιστικά: "Όχι, αυτό, ποτέ!" Άφου τέλειωσε την ποινή της, ρήχηκε μέσα σ' ένα φρούριο, και δεν έχει πια παρά μερικά βιβλία και μερικές εικόνες στον τοίχο, για να ξεχνά τη μοναξιά. Ο άπειραντος κόσμος, από τις αυγές του ως τα δειλνά του, περιορίστηκε τώρα γι' αυτή σ' ένα μικρό μπαξεδάκι της φυλακής...»